KUOPIO

Hallituksen esitys eduskunnalle eräitä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen tehtäviä koskevan lainsäädännön muuttamiseksi

VP HE 239/2026

KUOPIO

Sisällys

1 Kuopion näkemys hallituksen esitykseen 3
2 Työnjaon selkeyttäminen ja valtakunnalliset tehtävät 3
3 Oikeudellinen tuki ja henkilöstön osaaminen 3
4 Monialainen yhteistyö ja asiakasneuvonta 4
5 KEHA-keskuksen tietojärjestelmäpalvelut ja tiedolla johtaminen 4
6 Kustannusvaikutukset ja muutoksen aikataulu 4

1 Kuopion näkemys hallituksen esitykseen

Kuopion työllisyysalue pitää perusteltuna tavoitetta selkeyttää KEHA-keskuksen ja kuntien työvoimaviranomaisten työnjakoa. KEHA-keskuksen roolin painottaminen valtakunnallisiin tietojärjestelmiin, tietovarantoihin ja tiedolla johtamisen tukeen vastaa työvoimapalvelujen yhteisiä tarpeita.

Samalla valtakunnallisen oikeudellisen tuen, osaamisen kehittämisen tuen ja monialaisen palvelun tuen lakkauttaminen edellyttää työllisyysalueilta oman asiantuntijuuden vahvistamista ja alueiden välisen yhteistyön lisäämistä. Muutoksen vaikutukset henkilöstön työmäärään, kuntien kustannuksiin ja asiakkaiden yhdenvertaisuuteen on arvioitava nykyistä tarkemmin.

2 Työnjaon selkeyttäminen ja valtakunnalliset tehtävät

Esitys voi lisätä tilaa paikallisten toimintamallien kehittämiselle. Työllisyysalueiden välinen yhteistyö tarjoaa mahdollisuuksia jakaa osaamista ja muodostaa yhteisiä käytäntöjä. Yhteistyön rakentaminen edellyttää kuitenkin nimettyjä vastuita, koordinointia ja riittäviä resursseja.

Kansainvälisen rekrytoinnin valtakunnalliset palvelut ovat tärkeä osa Suomen kilpailukyvyn vahvistamista. Tehtävien uudelleenjärjestelyssä on varmistettava Business Finland Oy:n, KEHA-keskuksen ja työllisyysalueiden sujuva yhteistyö sekä palvelujen saavutettavuus eri puolilla Suomea.

Kuopion työllisyysalue pitää kannatettavana vaativien työvoimapoliittisten lausuntojen säilymistä KEHA-keskuksen tehtävänä. Keskitetty käsittely tukee yhdenmukaisia lausuntokäytäntöjä ja käsittelyaikoja.

Myös Osaamispolun Ohjaajan palvelut -osion ylläpito ja kehittäminen KEHA-keskuksen tehtävänä on perusteltua. Yhteinen palvelu kokoaa hajallaan olevaa tietoa ja tukee ajantasaisen koulutus-, työmarkkina- ja ohjaustiedon hyödyntämistä.

3 Oikeudellinen tuki ja henkilöstön osaaminen

Oikeudellisen tuen väheneminen lisää riskiä siitä, että lainsäädännön tulkinta- ja soveltamiskäytännöt eriytyvät työllisyysalueiden välillä. Tämä voi heikentää asiakkaiden yhdenvertaista kohtelua. Vaikka työvoimaviranomaiset vastaavat itse ratkaisuistaan, yhteinen asiantuntijatuki auttaa soveltamaan lainsäädäntöä yhdenmukaisesti.

Kaikilla työllisyysalueilla ei ole samanlaisia mahdollisuuksia ylläpitää omaa juridista asiantuntemusta. Korvaavan tuen järjestäminen edellyttää oman osaamisen vahvistamista, palvelujen hankkimista tai alueiden yhteisiä ratkaisuja. Näiden valmistelu ja ylläpito lisäävät työmäärää ja kustannuksia.

Valtakunnallisen osaamisen kehittämisen tuen lakkauttaminen lisää työllisyysalueiden vastuuta koulutusten ja perehdytysmateriaalien tuottamisesta sekä ajantasaisen tiedon kokoamisesta. Ilman yhteisiä ratkaisuja samaa työtä tehdään useilla alueilla erikseen. Myös henkilöstön tiedonhakuun ja oman osaamisen ylläpitämiseen käyttämä aika voi kasvaa.

Työnantajan tulee huolehtia henkilöstön osaamisen kehittämisen rakenteista ja siihen tarvittavasta työajasta. Muutosta ei tule toteuttaa niin, että vastuu ajantasaisen tiedon löytämisestä ja soveltamisesta jää entistä enemmän yksittäiselle työntekijälle.

Esityksessä kotoutumiseen liittyvä oikeudellinen neuvonta ja osaamisen kehittämisen tuki säilyvät. Säilyvän ja lakkaavan tuen rajat on kuvattava selkeästi, jotta työvoimaviranomaiset tietävät, mistä ne saavat tukea eri tilanteissa.

4 Monialainen yhteistyö ja asiakasneuvonta

Monialaisen palvelun valtakunnallisen tuen lakkauttaminen lisää tarvetta sopia kuntien, hyvinvointialueiden ja Kelan yhteistyön koordinoinnista. Paikallinen yhteistyö tarvitsee rinnalleen mahdollisuuksia jakaa toimivia käytäntöjä ja kehittää palveluja yli aluerajojen.

Muutoksessa on turvattava yhteisten toimintamallien, tilastoinnin ja palvelujen vaikuttavuuden seurannan jatkuvuus. Muutoin palvelujen laatu ja kehittämisen edellytykset voivat eriytyä alueittain. Monialaisen palvelun tuen lakkauttaminen on erotettava nuorten ONNI-toiminnasta, jonka on esityksessä tarkoitus jatkua.

Valtakunnallisten työvoimapalveluihin ja työttömyysturvaan liittyvien asiakas- ja neuvontapalvelujen lakkauttaminen voi lisätä työllisyysalueiden neuvontatyötä. Asiakkaan on muutoksen jälkeenkin saatava ymmärrettävästi tieto siitä, mistä hän saa apua ja mikä taho vastaa hänen asiastaan.

Erityistä huomiota tulee kiinnittää asiakkaisiin, jotka tarvitsevat henkilökohtaista ohjausta tai tukea sähköiseen asiointiin. KEHA-keskuksen omiin tehtäviin liittyvän neuvonnan ja työvoimaviranomaisten neuvonnan välisen työnjaon tulee olla selkeä myös asiakkaalle.

5 KEHA-keskuksen tietojärjestelmäpalvelut ja tiedolla johtaminen

Kuopion työllisyysalue pitää KEHA-keskuksen roolin painottamista tietojärjestelmiin, tietovarantoihin ja tiedolla johtamiseen perusteltuna. Valtakunnalliset järjestelmät muodostavat keskeisen perustan asiakastyölle, työnvälitykselle ja toiminnan seurannalle.

KEHA-keskuksen ja työllisyysalueiden nykyistä tiivistä yhteistyötä tulee jatkaa. Kehittämisen on perustuttava käytännön asiakastyön ja palvelujen johtamisen tarpeisiin. Valtakunnallisten ratkaisujen tulee mahdollistaa myös alueellisia erityispiirteitä ja tarvittavilta osin kuntien omia työllisyyttä edistäviä palveluja.

Kuopiolla on vahva tahtotila olla mukana tietojärjestelmäpalveluiden ja tiedolla johtamisen yhteiskehittämisessä KEHA-keskuksen kanssa. Kuopion kokemukset tähän mennessä tehdystä yhteiskehittämisestä ovat olleet hyviä. Kuopio on myös ilmoittanut olevansa vapaaehtoinen pilotoimaan mahdollisia uusia ratkaisuja ja on toteuttanut itse digipalveluiden kehittämistä omissa palveluissaan.

Tietojärjestelmien ylläpidon rinnalla on varmistettava riittävä käyttötuki ja järjestelmien muutoksiin liittyvä koulutus. Tiedolla johtamisen tulee tarjota työllisyysalueille ajantasaista ja käyttökelpoista tietoa palvelujen kohdentamiseen, toiminnan seurantaan ja vaikuttavuuden arviointiin.

6 Kustannusvaikutukset ja muutoksen aikataulu

Hallituksen esityksessä vaikutukset kuntien talouteen arvioidaan enintään vähäisiksi. Kuopion työllisyysalue katsoo, että arviota on tarpeen tarkentaa. Vaikka kunnille ei säädetä uusia tehtäviä, valtakunnallisten tukipalvelujen poistuminen voi lisätä niiden työmäärää ja kustannuksia.

Korvaavien asiantuntijapalvelujen, koulutusten ja yhteistyöverkostojen järjestäminen vaatii valmistelua ja jatkuvaa koordinointia. Tähän käytettävät resurssit vähentävät mahdollisuuksia kohdentaa työaikaa

asiakaspalveluun ja työnvälitykseen. Valtion säästöjen rinnalla tulee arvioida muutoksen vaikutusta julkisen talouden kokonaiskustannuksiin.

Vaikutukset kohdistuvat eri tavoin erikokoisiin työllisyysalueisiin. Kaikilla alueilla ei ole suurimpien kaupunkien mahdollisuuksia ylläpitää oikeudellista asiantuntemusta, koulutusrakenteita tai kehittämisresursseja. Suurimpia työllisyysalueita ei siksi tule käyttää yleisenä vertailukohtana muutoksen toteuttamiskelpoisuudelle.

Kuopion työllisyysalue esittää, että muutokset tulisivat voimaan vasta vuoden 2028 alusta. Näin kunnille ja työllisyysalueille jäisi riittävästi aikaa valmistella korvaavat toimintamallit, sopia yhteistyöstä ja huomioida muutoksen kustannukset talousarvioissaan.

Siirtymäajalle tarvitaan yhteinen toimeenpanosuunnitelma. Nykyisten ohjeiden ja koulutusaineistojen saatavuus sekä niiden ajantasaisuudesta vastaavat tahot tulee varmistaa ennen tukipalvelujen päättymistä. Muutoksen vaikutuksia asiakkaiden yhdenvertaisuuteen, palvelujen saatavuuteen ja työllisyysalueiden kustannuksiin tulee seurata myös toimeenpanon jälkeen

Kuopion kaupunki
PL 228 (Tulliportinkatu 31)
70101 Kuopio
Puhelin: 017 185 044
www.kuopio.fi
Y-tunnus: 0171450-7